

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารงานห้องสมุดสถาบันราชภัฏ ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการ บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายจัดหา บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายวารสารและหนังสือพิมพ์ สรุปได้ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารงานสำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายบริการ บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายจัดหา บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายวารสารและหนังสือพิมพ์ ของห้องสมุดสถาบันราชภัฏ โดยศึกษาตามแนวทฤษฎีสามมติของ William J. Reddin

5.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารงานห้องสมุดสถาบันราชภัฏ ได้แก่ ผู้อำนวยการ สำนักวิทยบริการ และบรรณารักษ์ประจำห้องสมุดสถาบันราชภัฏทั่วประเทศทั้งหมด 36 แห่ง จำนวน 180 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ บรรณารักษ์หัวหน้างานฝ่ายบริการ บรรณารักษ์หัวหน้างานฝ่ายวารสารและหนังสือพิมพ์ บรรณารักษ์หัวหน้างานฝ่ายจัดหา ของห้องสมุดสถาบันราชภัฏ จำนวน 144 คน

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี 2 ตอนดังนี้

- 1) เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ เป็นแบบตรวจสอบรายการจำนวน 6 ข้อ

- 2) แบบสอบถามวัดพฤติกรรมภาวะผู้นำ MSDT(The Management Style Diagnosis Test) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย อุทัย หิรัญโต (2520) ประกอบด้วยข้อคำถามเชิง 3 มิติ ที่ William J. Reddin ได้วิเคราะห์พฤติกรรมและสร้างเป็นคำถาม จำนวน 64 ข้อ

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามบางส่วนไปทางไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ตามที่ผู้วิจัยได้เขียนชื่อ ที่อยู่ และติดตราไปรษณียากรไว้เรียบร้อยแล้ว แบบสอบถามบางส่วน ผู้วิจัยดำเนินการส่งและติดตามรับคืนด้วยตนเอง ในการนำส่งและรับคืนแบบสอบถามจำนวน 144 ฉบับ ได้รับข้อมูลคืน จำนวน 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละในการจำแนกประชากรตามสถานภาพ
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้โดยวิธีการวิเคราะห์ของทฤษฎี 3 มิติ ที่

William J. Reddin สร้างไว้เป็นรายบุคคล

3) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละในการจำแนกประชากรตามสถานภาพ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้เป็นรายบุคคล โดยวิธีการทางการวิเคราะห์ตามทฤษฎี 3 มิติ ของ William J. Reddin หลังจากนั้นนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละโดยส่วนรวม

5.3 สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารงานห้องสมุด สถาบันราชภัฏ ซึ่งได้ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ บรรณารักษ์หัวหน้างานฝ่ายต่าง ๆ ส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.88 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 39.58 วุฒิมัธยมศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 84.72 และมีประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่ระหว่าง 6-10 ปี ร้อยละ 29.16

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมภาวะผู้นำของ ผู้อำนวยการ บรรณารักษ์หัวหน้างานห้องสมุดสถาบันราชภัฏ มีดังนี้

พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารงานห้องสมุด สถาบันราชภัฏ ซึ่งมีผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ บรรณารักษ์หัวหน้างานฝ่ายบริการ บรรณารักษ์หัวหน้างานจัดหา บรรณารักษ์หัวหน้างานวารสารและหนังสือพิมพ์ ปรากฏเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลสูงร้อยละ 68.05 และเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลต่ำ ร้อยละ 31.95 ดังนี้

แบบผู้นำที่มีประสิทธิผลสูง (-More effective)

แบบผู้ยึดระเบียบ มีร้อยละ 28.47

แบบนักพัฒนา มีร้อยละ 20.13

แบบนักบริหาร มีร้อยละ 4.16

แบบนักเผด็จการมีศิลปะ มีร้อยละ 9.00

แบบผู้นำที่มีประสิทธิภาพต่ำ (Less effective)

แบบนักบุญ	มีร้อยละ	15.97
แบบผู้หนึ่งงาน	มีร้อยละ	13.19
แบบผู้ประนีประนอม	มีร้อยละ	3.47
แบบผู้เผด็จการ	มีร้อยละ	0.69

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้บริหารงานห้องสมุดสถาบันราชภัฏ ส่วนมากเป็นเพศหญิง มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 6-10 ปี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัฒนา สงวนกล้าจิตต์ (2526) ที่วิจัยเรื่อง แบบผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทฤษฎี 3 มิติของเรดดิน นอกจากนี้แล้วผู้บริหารงานห้องสมุดสถาบันราชภัฏส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท

2. การวิเคราะห์พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารงานห้องสมุดสถาบันราชภัฏ พบว่าส่วนใหญ่เป็นภาวะผู้นำแบบผู้ยึดระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของสุรศักดิ์ กิตติพิรพงษ์ (2528) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11 เป็นผู้ยึดระเบียบ ซึ่งเป็นพฤติกรรมผู้นำที่เป็นแบบผู้ที่มีนิสัยระมัดระวัง เป็นพวกอนุรักษ์นิยม ชอบทำอะไรที่เป็นระเบียบ ชอบงานหนังสือมากกว่าอย่างอื่น ชอบทำอะไรที่เป็นข้อเท็จจริง มักจะมองหาวามักจะระเบียบอะไรตั้งไว้เพื่อจะได้ทำให้ถูกต้อง สมบูรณ์ไม่มีที่ติเป็นคนสม่ำเสมอ มีนิสัยเยือกเย็น มักด้อมตัว จะให้ความสำคัญในด้านตัวคนและตัวงานระดับต่ำ ซึ่งนักบริหารแบบนี้มักจะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ พัฒนชัย ปัทมเวณ (2531) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำ ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การว่า ซึ่งผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำในมิติทางเห็น จะยึดถือกฎ ระเบียบ มากกว่าความต้องการและความจำเป็นของแต่ละบุคคล ซึ่งตามแนวคิดตามทฤษฎีของ Reddin มีว่า หัวหน้าที่มีลักษณะเป็นผู้ยึดระเบียบก็คล้ายกับหัวหน้าชนิดผู้หนึ่งงานคือไม่สนใจความสำเร็จของงานหรือสัมพันธภาพของผู้ร่วมงาน แต่เขาสนใจกับการทำงานตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด และประสบผลสำเร็จ ทำให้เป็นผู้นำที่ไม่มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ไม่สนใจพัฒนาผู้ร่วมงาน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้บริหารย่อมเกี่ยวข้องกับบุคคลต่าง ๆ ในฐานะผู้บริหาร ผู้บริหารที่เป็นแบบผู้ยึดระเบียบจึงควรพัฒนาตนเองโดยหันมาสนใจในเรื่องของกิจสัมพันธ์ให้มากขึ้น

3. ลักษณะรองลงมาของพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารงานห้องสมุดสถาบันราชภัฏ มีพฤติกรรมภาวะผู้นำเป็นแบบนักพัฒนา คือซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เรขา รัตนประสาธ (2534) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี โรงเรียนมัธยม

ศึกษา สังเกตกรรมสามัญศึกษา ที่พบว่าส่วนมากผู้บริหารสตรี มีพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบนักพัฒนา ซึ่งเป็นผู้นำที่ให้ความอบอุ่น มีความเชื่อมั่นในตัวบุคคล มุ่งมั่นที่จะพัฒนาความสามารถพิเศษของบุคคลอื่น และจัดบรรยากาศในการทำงานให้ผู้ตามมีความพึงพอใจ ผู้ตามจึงทำงานได้ดี

4.ผู้บริหารงานห้องสมุดสถาบันราชภัฏยังมีพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบผู้เผด็จการมีศิลปะ หรือผู้บุกงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาริรัตน์ ธีรญาโร(2526) ซึ่งพบว่าผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา มีพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบผู้เผด็จการมีศิลปะ ซึ่ง Reddin กล่าวว่า ผู้นำชนิดนี้เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง มุ่งงานเป็นหลัก มีศิลปะในการทำงาน มีความชำนาญในการสั่งการ มีทักษะและประสบการณ์ที่ดี

5.ผู้บริหารงานห้องสมุดสถาบันราชภัฏยังมีพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบนักบริหาร ซึ่ง Reddin กล่าวว่า ลักษณะผู้นำแบบนี้เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ รู้จักใช้ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาให้ได้ประโยชน์มากที่สุด และเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งตรงกับความเห็นของวิจิตร ธีระกุล (2518) ที่ว่า ผู้บริหารที่มีมิติสัมพันธ์ และมิติกิจสัมพันธ์ จะได้รับการยกย่องจากผู้ร่วมงานว่า เป็นผู้บริหารที่ดี

6.ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารงานห้องสมุดสถาบันราชภัฏ เป็นผู้มีประสิทธิผลสูง ร้อยละ และเป็นผู้มีประสิทธิผลต่ำ ร้อยละ เช่นเดียวกับการวิจัยของเรา รัตนประสาธ (2534) และจำรอง แสงพรหมศรี (2537) ที่พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผลสูง

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารงานห้องสมุดสถาบันราชภัฏ

1.ผู้บริหารงานห้องสมุดสถาบันราชภัฏอาจใช้ผลการวิจัยนี้พิจารณาพฤติกรรมของตนเองและสามารถนำไปปรับปรุงพฤติกรรมภาวะผู้นำของตนเองให้เหมาะสม เพื่อการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น เพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานห้องสมุดเป็นไปด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางเอาไว้และเป็นไปตามนโยบายของสถาบัน

2. ผู้บริหารสถาบันราชภัฏ หรือ ผู้ทำงานในสำนักวิทยบริการ ควรมีการใช้แบบสอบถามของ Reddin ประกอบในการคัดเลือกหรือแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ หรือ บรรณารักษ์หัวหน้างานในห้องสมุดของสถาบัน ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานทางด้านการบริการวิชาการเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

5.5.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารงานห้องสมุด จากผู้ใช้บริการห้องสมุด เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลวิจัยครั้งนี้

2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของ คณบดี หัวหน้าโปรแกรมวิชา ด้วย